

Sven-Erik Brodd & Gunnar Weman, *Kyrka i olika meningar. Kortklippa texter med ecklesiologiska kommentarer* (Skellefteå: Artos & Norma bokförlag, 2012), 534 sid.

I Sven-Erik Brodds och Gunnar Wemans bok *Kyrka i olika meningar – Kortklippa texter med Ecklesiologiska kommentarer* behandlas olika former av ecklesiologier genom att författarna analyserar texter av 59 olika skribenter i syfte att introducera läsaren till det växande forskningsområdet ecklesiologi.

Utgångspunkten för Brodds och Wemans analys är Svenska kyrkan som förblir deras ”samtalspartner” genomgående i boken. Däremot hindrar detta inte att deras arbete är intressant även utanför Svenska kyrkans gränser. En av deras grundläggande teser är att det inte går att hänvisa till kyrkans lära, strukturer med mera, eller kristen tro överlag utan att även ge uttryck för en kyrkosyn. Texterna de valt synliggör därför enligt dem en eller flera ecklesiologier som ibland är mera tydliga men ibland även dolda. Dessa ecklesiologier bör däremot synliggöras enligt dem eftersom de uttrycker hur kyrkan förstår sig själv och sitt uppdrag.

De 59 texter som har valts ut är hämtade från svenskspråkiga skribenter med tyngdpunkt på 1900-talets senare hälft. De presenteras inte i sin helhet utan blir ”kortklippa”. Texterna presenteras var för sig i egna kapitel och föregås av en presentation av textskribenten, den kontext hen är placerad i och texten som valts. Kapitlet avslutas med en analys av texten där de lyfter fram en eller flera ecklesiologier som mer eller mindre tydligt uttrycks i texten.

Brodds och Wemans upplägg för boken bör dock problematiseras. Är det lämpligt att plocka texter ur sina givna sammanhang? Förmår korta textavsnitt ge en komplett bild av textskribenternas ecklesiologi? Vad är det ens som säger att det är specifikt de texter de valt som bäst förmår presentera skribenternas respektive ecklesiologi? Brodds och Wemans svar på kritiken blir att fokus för deras undersökningar inte är författarna själva utan den ecklesiologi som de i det givna sammanhanget – de kortklippa texterna – uttrycker. Vad som finns före, efter eller någon annanstans blir därför inte föremål för analys. Istället används texterna i syfte att visa att alla dylika texter innehåller mer eller mindre uppenbara ecklesiologier samt diskutera de olika ecklesiologierna som texterna uttrycker. Skribenterna är följaktligen för Brodd och Weman rätt ointressanta. Denna bok ska därför inte ses som en källa för en fullständig analys av en viss textskribents ecklesiologi utan hellre som ett försök att påvisa att vi inte kan förstå specifikt de texter som behandlas utan att även se den ecklesiologi som ligger till grund för den och dylika texter.

Man bör inte heller söka sig till denna bok för att få en fullständig presentation av de ecklesiologier som behandlas. Brodds och Wemans analyser ska istället läsas som introduktioner till de olika ecklesiologierna

som ska uppmuntra läsaren till fortsatt reflektion och studium. Förutom att deras analyser som introduktionstexter fungerar väl, ger även deras noter i anslutning till dessa användbara anvisningar för fortsatt studium.

De ecklesiologier som boken behandlar är indelade i fem olika avsnitt: ”Katolicitetsmarkörer”, ”Liturgiskt firande i utbudssamhället”, ”Evangelium i världen”, ”Teologiska perspektiv och kyrkokritik” och ”Livstolkning i folkhemmet”. Vartdera avsnittet innehåller ett antal kapitel vars rubrik antyder vilka ecklesiologier som behandlas i de kortklippa texterna. Tanken är att läsaren ska kunna hoppa i boken till de avsnitt som hen själv upplever relevanta. Boken avslutas med en ”pastoralteologisk kommentar” där Brodd och Weman föreslår hur man kan arbeta med ecklesiologi i församlingar i Svenska kyrkan. Här får även det som de uppfattar som Svenska kyrkans bristande medvetenhet om ecklesiologi kritik, något de menar bidrar till en mera oreflekterad och desorienterad kyrka.

Författarnas arbete är imponerande fr.a. eftersom de lyckas presentera en stor mångfald av ecklesiologier i ett brett urval av texttyper. Texterna som presenteras är inte bara akademiska arbeten eller officiella kyrkliga dokument. Där finns bl.a. debattinlägg, predikningar, dikter, skönlitterära texter och statistiska uppgifter. Skribenterna till de olika textavsnitten representeras även av en bred skara. Inte bara kända representanter av Svenska kyrkan ges utrymme utan även de som företräder ett annat kyrkligt samfund (t.ex. Wilfred Stinssen och Peter Halldorf) och sådana som står utanför kyrkan och som t.o.m. är dess kritiker (t.ex. Ingmar Hedenius). Valet av dylika texter möjliggör även att fler kvinnor kunde lyftas fram, en grupp som ofta inte fått tillräckligt utrymme i den ecklesiologiska diskussionen. Mångfalden av olika tänkare understöder författarnas idé om att ecklesiologier finns överallt trots att skribenterna själva inte alltid är medvetna om att deras texter uttrycker en sådan.

Denna bok rekommenderas framför allt till alla dem som vill bekanta sig med forskning om ecklesiologi. Som jag nämnde bör deras analyser ses som introduktioner och är inte som uttömmande beskrivningar. Däremot ger Brodds och Wemans arbete mersmak för fortsatt studium genom att visa att ecklesiologier finns som ett bakomliggande motiv i många texter, t.o.m. i sådana som vid första läsningen verkar ecklesiologiskt ”neutrala”.

Fredrik Portin
Doktorand, Åbo